

TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽ
ÜHISKONNATEADUSTE LEKTORAAT

Anna Konovalova

IDA-VIRUMAA NOORSOOTÖÖTAJATE JA NOORTE VÄÄRTUSHINNANGUD
NOORSOOTÖÖTAJATE ARVAMUSEL

Lõputöö

Juhendaja Lii Araste (MA)
Kaasjuhendaja Maria Žuravljova (MA)

NARVA 2014

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

/töö autori allkiri/

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. VÄÄRTUSHINNANGUTE MÕISTE TÄHENDUSED TEOREETILISTE	
ALLIKATE PÕHJAL	6
2. VÄÄRTUSHINNANGUD NOORSOOTÖÖS AMEERIKAS JA EUROOPAS	9
2.1. Peamised väärtushinnangud Ameerika noorsootöös.....	9
2.2. Peamised väärtushinnangud Euroopa noorsootöös	10
2.2.1. Väärtushinnangud Iirimaa noorsootöös	12
2.2.2. Väärtushinnangud Soome noorsootöös.....	12
2.2.3. Väärtushinnangud Belgia noorsootöös	13
2.2.4. Väärtushinnangud Šotimaa noorsootöös.....	14
2.3. Väärtushinnangud noorsootöös Eestis	16
2.4. Väärtuskasvatus noorsootöös	17
2.4.1. Noorsootöötaja kui väärtusehinnangute kasvataja	18
3. IDA-VIRUMAA NOORSOOTÖÖTAJATE JA NOORTE VÄÄRTUSHINNANGUD	
NOORSOOTÖÖTAJATE ARVAMUSEL	20
3.1. Uurimisprobleemi kirjeldus, eesmärgid, ülesanded ja küsimused	20
3.2. Meetod, valim ja uurimuse läbiviimine	20
3.3. Uurimistulemused ja järeldused.....	21
3.4. Ettepanekud.....	29
KOKKUVÕTE	31
SUMMARY	33
KASUTATUD ALLIKAD	35
LISA	39
Lisa 1. IDA-VIRUMAA NOORSOOTÖÖTAJATE VÄÄRTUSHINNANGUD	39
Lisa 2. ЦЕННОСТИ МОЛОДЕЖИХ РАБОТНИКОВ ИДА-ВИРУМАА	42

SISSEJUHATUS

Lõputöö teemaks valis autor “Ida-Virumaa noorsootöötajate ja noorte väärtushinnangud noorsootöötajate arvamusel”, kuna teema on väga aktuaalne ja seda näitab nii töö autori isiklik kogemus noorsootöös, kui ka teised kolleegid räägivad samuti palju väärtuste tähtsusest. Näiteks, noorsootöö ajakirjas Mihus nr.3, mis oli väljaantud 2009.a. detsembris on kogu ajakiri pühendatud väärtustele.

Tänases maailmas räägitakse palju väärtustest, sealhulgas väärtushinnangutest noorsootöös. Euroopa noorsootöö määrab väärtustega punktid ja prioriteedid, tulenevalt probleemidest ja kaasaegsetest ülesannetest kogu Euroopa jaoks. Olemas on palju kirjandusi kus kirjeldatakse väärtushinnanguid Euroopas ja sealhulgas ka Eestis. Tänapäevaks aga puudub olukorra ülevaade Ida-Virumaa noorsootöötajate väärtushinnangutest. Töö autor on noorsootöötaja ja elab Ida-Virumaal, seetõttu on huvitav teada Ida-Virumaa noorsootöötajate väärtushinnanguid, sest noorsootöötajad on need inimesed, kes võivad mõjutada noorte väärtushinnangu kujundamist.

Käesoleva diplomitöö eesmärk on välja selgitada Ida-Virumaa noorsootöötajate väärtushinnangud ja noorsootöötajate arvamus noorte väärtushinnangutest ning teha ettepanekuid noorsootöötajate väärtushinnangutega seotud teemadega tegelemiseks Ida-Virumaa noorsootöös.

Töö autori arvamusel on tänapäeval oluline aru saada sellest, milliste väärtushinnangute erisusi ja sarnasusi esineb, võrreldes Ida-Virumaa noorsootöö omadega. Kvaliteetne töö selles valdkonnas võimaldab noorsootöötajatel harida uue põlvkonna noori: aktiivsete, kohusetundlike, iseseisvate isiksustena, kes hindavad riiki, kus nad elavad ja selle riigi rahvast. Seetõttu on oluliseks aspektiks uurida Ida-Virumaa noorsootöötajate väärtusi, et hiljem lisada saadud järeldused ja ettepanekud Ida-Virumaa noorte arengukavasse tagamaks kvaliteetset noorte väärtuskasvatust noorsootöötajate poolt antud regioonis.

Lõputöö käigus otsib töö autor vastuseid järgmistele küsimustele:

- Missugused väärtushinnangud on olemas noorsootöötajatel nii spetsialistina kui ka isiksusena?
- Missugused väärtused on praegu noortel ja missugused peaksid olema noorsootöötajate arvamusel?

- Kes mõjutab noorsootöötajate arvamusel noorte väärtushinnangu kujundamisele?

Lõputöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis on teoreetiline ülevaade väärtushinnangute peamistest mõistetest, kus on antud nimetuse tähendusele definitsioon lähtudes erinevatest allikatest.

Teises peatükis on teoreetiline ülevaade peamistest väärtushinnangutest noorsootöös Ameerikas, Euroopas ja Eestis, ja väärtushinnangutest Eesti noorsootöös. Euroopa riikidest töö autor valis Iirimaa, Šotimaa, Belgia ja Soome, sest nendes riikides on hästi arenenud noorsootöö ja oleks huvitav vaadata, mida nad arvavad väärtushinnangute kohta. Samuti antakse ülevaade väärtuskasvatusest, kus autor viitab “Eesti ühiskonna väärtusearenduse 2009-2013” riikliku programmile.

Kolmandas peatükis töö autor annab ülevaate eelkõige valimist, uuringu läbiviimisest ning keskendub uurimustulemustele. Lõpus autor esitab järeldused ja ettepanekud. Uurimistöö lõpus on kokkuvõte.

Töö autor tänab töö koostamisel abiks olnud juhendajat Lii Araste ja kaasjuhendajat Maria Žuravljova, anketeerimises/uuringus osalenud Ida-Virumaa noorsootöötajaid.

1. VÄÄRTUSHINNANGUTE MÕISTE TÄHENDUSED TEOREETILISTE ALLIKATE PÕHJAL

Eesti keele seletav sõnaraamat selgitab sõna “väärtushinnang” järgmiselt: „inimese hinnang selle kohta, mis teda rahuldab ja mille pärast ta eelistab üht asja v. nähtust teisele“ (Eesti keele seletav sõnaraamat 2009).

Oxfordi sõnaraamatus on antud väärtushinnangule järgmine seletus: „väärtushinnang on põhimõtted või käitusunormid, hinnang sellele, mis on elus väärtuslik või oluline” (The Concise Oxford dictionary 1992: 1357).

Shalom H.Schwartz annab järgmise seletuse: „Ma määratlen väärtusi soobiva kontseptsioonina, mis on juhisena sellele, kuidas sotsiaalsed tegelased (nt otsuste eest vastutavad liidrid organisatsioonides, eraldi olevad inimesed) valivad oma tegevuse, hindavad teisi inimesi või sündmusi ja seletavad nende käitumist ja põhimõtteid neid hinnates. Selles mõttes väärtused on transsituatsioonilised kriteeriumid või siis eesmärgid (nt turvalisus, hedonism), mis on järjestatud elu juhtivate põhimõtete tähtsuse järjekorras.“ (A Theory of Cultural Values and Some Implications for Work 1999)

Sama autori arvamusel väärtused (nt edu, õiglus, vabadus, sotsiaalne kord, traditsioonid) kujutavad endast sotsiaalselt heaks kiidetud ülesandeid, mida kasutatakse tegevuse motivatsiooniks, vastuvõetud otsuste kirjeldamiseks ja õigustamiseks. (A Theory of Cultural Values and Some Implications for Work 1999)

S.H.Schwartzi arvamusel väärtused jagunevad seitsmeks tüübiks:

- Konservatiivsus: Kultuuriline rõhk status quo, heaolu toetamine, tegevuse või kalduvuste piirang, mis võiksid kahjustada rühma solidaarsust või traditsioonilist korda (sotsiaalne kord, austus traditsioonide vastu, perekondlik turvalisus, tarkus).
- Intellektuaalne autonoomia: Kultuuriline rõhk üksikisiku soovil iseseisvalt järgida oma ideid ja intellektuaalset suunda (uudishimulikus, silmaringi laius, loomingulisus).
- Emotsionaalne autonoomia: Kultuuriline rõhk üksikisiku soovil saada emotsionaalselt-positiivset kogemust (rõõmutunne, seiklusrikkas elu, mitmekesine elu).

- Hierarhia: Kultuuriline rõhk võimu, rollide ja ressursside ebavõrdse jaotamise seadustamisele (sotsiaalne võim, mõjutamine, alandamine, rikkus).
- Egalitaarsus: Kultuuriline rõhk üle oma isiklike huvide vabatahtliku kohustuse nimel edendada teiste heaolu (võrdsus, sotsiaalne õiglus, vabadus, kohusetundlikkus, ausus).
- Meisterlikkus: Kultuuriline rõhk elus edasijõudmise aktiivse eneseteostuse kaudu (ambitsioonikus, edu, ülbuse, kompetentsus).
- Harmoonia: Kultuuriline rõhk loodusega harmoonilisel ühinemisel (ühatus loodusega, looduskaitse, ilumaailm). (*ibid*)

Viive Einfeldt Eesti NLP (neuro-lingvistiilise programmeerimise) Instituudist oma materjalis kinnitab, et “väärtused on inimese individuaalsed uskumused sellest, mis on tema jaoks kõige tähtsam, mis on õige, mis on vale, mis on hea, mis halb. Väärtused on meie sisemiseks mõõdupuuks, mille abil otsustame selle üle, kas on tegu õnnestumise või soovimatu tulemusega”. (Einfeldt Väärtused, põhjus ja tagajärg 2009)

Oma artiklis „Noorsootöö väärtusmaailm ja selle muutumine“ Piret Talur kirjutab: „millegi väärtustamine tähendab, et sellele omistatakse väärtus, seda soovitakse hoida või saavutada. Igapäeva elus määrab millegi väärtuslikkus meie jaoks selle, kui palju oleme valmis selle jaoks meie käsutuses olevaid vahendeid kasutama.“ Taluri arvamusel väärtused on nii inimese kui ühiskonna elu põhilised suunajad: soovide objektid, mingid seisundid, tingimused, asjad, mida inimesed igatsevad ja hindavad või kardavad kaotada. Väärtushinnangud peegelduvad inimese tegevuses, kuna nendest lähtudes valib ta käitumisviisi.“ (Mihus nr. 3 2009: 4)

Hele Riit-Välik kinnitab, et kõik inimesed saavad kodust kaasa uskumused, hoiakud, mis saadavad inimesi kogu elu ja mida inimesed annavad edasi oma lastele. Tema arvamusel väärtuste kujunemine saab alguse imikueast. Ema ja isa mängivad väga suurt rolli, sest nad väljendavad pidevalt oma väärtusi, rääkides lapsele, mida nad tahavad või ei taha, et laps teeks, ütleks või usuks. Riit-Väliku sõnul „väärtused ongi inimese individuaalsed uskumused sellest, mis on tema jaoks kõige tähtsam, mis on õige, mis vale, mis on hea, mis halb. Hindan ennast ja otsustan, kas käitusin hetkel õigesti, kas kõik õnnestus hästi või oli tegu soovimatu tulemusega just enda väärtuste põhjal.“ (Mihus nr. 3 2009: 7)

Lähtudes ülalmainitust selgub, et on olemas need väärtushinnangu tähendused, mis on suunatud konkreetset inimesele, tema isiklikele soovidele ja nõudmistele ning on olemas teine väärtushinnangute tähendus, mis on seotud inimese ameti ja professionaalsete oskustega.

Chisholmi ja Hoskinsi arvamusel „eri ametitega tegelemiseks vajalike oskuste ja pädevuste tase erineb suuresti, kuid erinev on ka sotsiaalne väärtus, mis omistatakse mingiteks tegevusteks vajalikele oskustele ja pädevustele.“ Sama autorite arvamusel ametipidajad ise arendavad, toetavad ja parandavad sotsiaalseid väärtusi aja jooksul, ja see toimub nii töö käigus kui ka kollektiivsete kvaliteeditagamise mehhanismide abil, mis klassikaliselt on isereguleeruvad ning millel võib, kuid ei pruugi olla ametlik õiguslik alus. (Väärtuse kasvatamine...2006: 9)

Kokkuvõtvalt autori arvamusel eksisteerib isiksuse ja ametialane sümbioos, koos need faktorid moodustavadki eraldi oleva inimese väärtushinnangud. See on väga tähtis noore inimese kasvatamise kontekstis noorsootöö raames. Seepärast noorsootöötajate väärtushinnangute uurimisel autor uurib nende isiksus- ja ametialaseid väärtushinnanguid, mis on nende igapäevase noorsootöö põhialusteks.

2. VÄÄRTUSHINNANGUD NOORSOOTÖÖS AMEERIKAS JA EUROOPAS

Noorsootöös tehakse põhirõhk sellele, kuidas noor inimene võib saada ühiskonna täieõiguslikuks ja aktiivseks inimeseks. Noorsootöötajate põhiülesandeks on noorte isiksuse ja sotsiaalsete kogemuste arendamise abistamine. Tekib terve kiht teadmisi, mis puudutavad noorsootöötajate pingutusi – väärtuste, teooriate ja kasutatavate meetodite üldiselt mõistetavate arusaama komplekt, mis on juhiseks nende professionaalses praktikas (Youth work ... 2005: 64). Selleks noorsootöötaja peab aru saama, milliseid väärtusi peab ta noortele sisse kasvatama.

Selle dokumendi alusel on noorsootöö aluseks järgmised väärtused:

- Peamiste inimõiguste austamine (õigus, vabadus jne).
- isikuõiguste austamine eneseväljendamisel.
- Erinevate kultuuride ja religiooni austamine ühiskonnas.
- Võimaluste laiendamisele pühendumus demokraatlikuks osalemiseks.
- Ühised töösuhted ja kollektiivsed tegevused.
- Kinnitus, et kõik suhted ja tegevused noorte inimeste ja täiskasvanutega põhinevad nende nõusoleku alusel. (Youth work ... 2005: 64)

2.1. Peamised väärtushinnangud Ameerika noorsootöös

Lähtudes Ameerika noorsootöö definitsioonist, noorsootöö on erinevate väärtuste avaldamine. Sellised väärtused suunavad noorsootöötajate pingutusi. Mõningad kõige laialdasemad väärtused, mis käsitletakse Ameerika noorsootöös:

- Demokraatlik osalemine – mitte olla passiivne ühiskonna liige, vaid ise panustada sellesse ühiskonda. Noorsootöötajate roll – noore inimese julgustamine suhtuda teiste inimestesse lugupidamisega, tolerantsuse ja võrdsusega.
- Informaalne haridus – siin töötab noortega suhtlemine erinevas olukorras, mis aitab noortel tunda ennast vabalt ja süveneda toimuvasse sügavamalt.
- Omavaheliste suhete loomine – usalduse, võrdsuse, konfidentsiaalsuse, lugupidamise ning samuti positiivsete omavaheliste suhete loomine.
- Tõhususe andmine – anda tõhusust, mõjutada noorte elus toimuvaid protsesse, aidata neil arendada enesekindlust, nende ideede tähtsust ning samuti väärtust ja huve.

- Koostöö – võrgustiku moodustamise protsess inimeste abistamisel, selleks, et ühendada nende vajadusi, ideid, huve ja väärtusi teiste inimestega ja ühiskonna poolt marginaalseteks tehtud noorte kaasamine.
- Terviklik funktsioneerimine – indiviidi vaatlemine terviklikust vaatevinklist. Noore inimese sotsiaalne, füüsiline, vaimne ja loominguiline kasv on sama tähtis kui tema intellektuaalne areng.
- Õpetamine ja kaasamine – tegevust vaadeldakse kui kogemuste ja pädevuste kujunemist, omavaheliste suhete tugevdamine ning samuti turvalise keskkonna loomine mitteformaalseks õppimiseks.
- Kokkuvõtlik võrdsus – kõikidel on õigus saada toetust ja abi vaatamata nende „probleemsusele“.
- Osavõtt ja valik – on vaja luua noortele võimalus olla kaasatud kogu protsessi vältel alates planeerimisest kuni lõpliku tulemuse hindamiseni, mis mõjutab nende elu. Noortel on vaja võimalust valida kuidas, millal, kellega ja kuhu ta võib olla kaasatud.
- Ühiskond ja tõhususe andmine enesesuunamiseks – anda võimalus oma uskumuse ja tegevuse arendamiseks, isegi kui see viib ebaõnnestumiseni. Noored on valmis oma otsuste eest vastutama.
- Partnerlus – noorte ja täiskasvanute vahelised suhted tugevdatakse meeskonnatöö ja liiderlikkusega. (Youth work: Emerging ... 2005:64-66)

Ülalmainitust võib järeltada, et noorsootöö põhialused Ameerikas on rohkem suunatud ühiskonnale ja noore kohale ühiskonnas ning samuti noore suhtele ja liikmelisusele selles ühiskonnas, kus ta peab olema selle aktiivne osa, hoolitsedes selle ühiskonna kõikidest liikmetest.

2.2. Peamised väärtushinnangud Euroopa noorsootöös

Selleks, et aru saada, millised on tänapäeva Euroopa noorsootöö põhiväärtused, mis on noorsootöötajatele nende tegevuses orientiiriks, käsitleb autor dokumendi „Uus hoog Euroopa noortele Euroopa Komisjoni Valge Raamat“. Selle raamatu järgi „noored ja noorteühendused toetavad jätkuvalt rahul, õitsengul ja demokraatial põhinevat Euroopa ideaali. Selge kinnitus, et õigusi ja vabadusi austava piirkonna kohta vajalikum kui majanduslik Euroopa. Noored ja noorte ühendused pole ükskõiksed ka mitmekesisuses peituva ühtsuseidee suhtes“. Solidaarsus, võrdsus ja multikultuurilisus on väärtused,

mida toetab Euroopa Noorte komisjon. Need on Euroopa lõimumise, kuid ka ülemaailmse koostöötumaks. Seega soovisid kõik osavõtjad luua ühtset Euroopa poliitikat, kaitsmaks ülemaailmseid põhiõigusi. (Uus hoog Euroopa noortele...2004: 68)

Teine dokument on Lissaboni leping, mis räägib, et inimväärtus, võrdsus, demokraatia, vabadus, seaduse tähtsus ja inimõiguste austamine on EL võtmeväärtused. Need võtmeväärtused on kirjas Lissaboni lepingu alguses. Nad on kõikide EL liikmetele ühised ja iga teine Euroopa riik, mis soovib saada EL liikmeks peab neid austama. (Lissaboni leping 2007)

Noorsootöö on üheaegselt raske ja tihti arusaamatu just oma keerulisuse tõttu. Kui öelda teistmoodi, siis noorsootöö tegeleb kahe asjaga - loob aluse assotsiatiivsusele, tegevusele, ja dialoogile. Samuti tagab noortele lapsepõlvest täiskasvanuks saamiseni toetust, võimalust ja kogemust. Kaasaegses Euroopas juhindub ja on juhitud osaluse ja tõhususe andmise printsiipidest, inimõiguste väärtustest ja demokraatiast ning samuti anti-diskrimineerimisest ja tolerantsusest. (Declaration of the 1st European Youth Work Convention 2010)

Euroopa Nõukogu (noorte) Ministrite Nõukogu on võtnud vastu noori ja noortepoliitikat puudutava resolutsiooni Agenda 2020. Resolutsiooni järgi, arengueesmärgid keskenduvad järgmistele valdkondadele :

- Inimõigused ja demokraatia – kõigil noortel on õigus inimväärikusele ja -õigustele; kõigil noortel on õigus aktiivsele osalusele ühiskondlikes protsessides; tarvis on tagada ligipääs haridusele, informatsioonile ja nõustamisele.
- Kooselu mitmekülgses ühiskonnas –diskrimineerimise kõikide vormide vältimine; kultuuridevahelise dialoogi edendamine.

Sotsiaalne sidusus – tõrjutud noorte integreerimine ühiskonda; haridusele, koolitusele ligipääsu tagamine, pöörates erilist tähelepanu mitteformaalsele õppele; noorte toetamine nende koolielust tööellu siirdumisel; noorte autonoomia toetamine. (Agenda 2020 2008).

2.2.1. Väärtushinnangud Iirimaa noorsootöös

Noorsootöö aitab kaasa noorte ja täiskasvanute elus Iirimaal juba üle 100 aastat. Noorsootöö on kõigepealt hariduslik ja arenduslik protsess, mis põhineb noorte vabatahtlikul osalemisel, ning samuti nende aktiivsusel. Tihti seda määratletakse kui mitteformaalset õpet. Noorsootöö Iirimaal on suunatud kõikidele noortele inimestele vanuses 10 kuni 25 aastat Iirimaa kõikides elukihtidest – linn, põllumajandus, puudutades kõiki rahvuseid ja sotsiaalseid klasse. (National Youth Council of Ireland)

Bohni järgi Iirimaa noorsootöö on „... juhendatud õppeprotsess, mis toetab noorte isiklikku ja sotsiaalset arengut nende vabal tahtel põhineva osaluse kaudu. Tegevus lisaks formaalsele haridusele, mis on korraldatud valdavalt vabaühenduste kaudu.“ (The Socio-economic scope of Youth Work in Europe 2007)

Vastavalt interneti lehekülje National Youth Council of Ireland andmetele noorsootöö väärtused vastavad hariduseesmärkidele ja on antud protsessi vundamendiks, tõstavad enesehinnangut, ühiskonna panust ja kodanike tähtsust

Iirimaa noorsootöö väärtused on järgmised:

- Noortele tõhususe andmine.
- Võrdsus ja kaasalöömine.
- Lugupidamine kõikide noorte vastu.
- Noorte kaasamine otsuste vastuvõtmisel.
- Partnerlus.
- Vabatahtliku töös osalemine. (National Youth Council of Ireland)

Teisisõnu, noorsootöö Iirimaal on suunatud noore inimese sotsiaalsele ja isiklikule arengule, tema toetamisele kõigis tema algatustes, andes talle jõudu ja enesekindlust, millele järgneb täielik osalemine ühiskonnaelus.

2.2.2. Väärtushinnangud Soome noorsootöös

Autori oma kogemuse põhjal saab vältida, et noorsootöö Soomes on tugev ja arenev. See riik on Eesti naaberriik ja meie vahel on palju sarnasusi noorsootöös, aga palju aspekte, mida me peame nendelt õppima.

Soome Haridus- ja kultuuri ministeeriumi andmetel noorsootöö strateegia töötatakse välja tingimuste parandamiseks, kus elavad ja kasvavad noored soomlased, strateegia järgi noorsootöö on suunatud järgmiselt:

- Toetada noorte soovi olla aktiivsete kodanikena.
- Noortele tõhususe andmine sotsiaalses plaanis.
- Noorte elutingimuste parandamine. (Soome Opetus- ja kulttuuriministeriö)

Noorsootööd Soomes reguleeritakse Noorsoo Aktiga (72/2006). Vastavalt kehtivale Noorsoo Aktile, noorsootöö peab olema suunatud noorte kasvu ja sõltumatuse toetamisele, aktiivse kodaniku positsiooni populariseerimisele noorte seas ja nende toetuse andmine ning samuti nende kasvu ja tingimuste parandamisele. „Tähtsamad noorsootöö väärtused on ühtivuse tunne, solidaarsus, võrdsus, multikultuursus ja internatsionaalsus, tervislik eluviis ja austus elu ja ümbritseva keskkonna vastu.“ (Youth work in Finland...)

Noorsoo Aktis välja toodud multikultuursus, on kõige tähtsamaid väärtusi noorsootöös ja selle edendamine on üks tähtsamaid noorsootöö ülesandeid linna tasemel. Aktis on multikultuursus määratud kui „tolerantsuse edendamine ja noorte toetamine, kes esindavad kultuuri vähemust ja nende kogukonda. (*ibid*)

Kokkuvõtvalt saab autor vältida, et võtmeväärtusteks Soome noorsootöös on noorte aktiivsuse tõstmine, kodaniku kogemuste arendamine ja kodanike isiklike tunnete toetamine. Väärtuste karmistamine ja kasvav vastutus valiku tegemise ees ja nende abistamine aktiivsete kodanikeks sirgumisel, kes on suutelised hoolitsema iseenda heaolu eest ning samuti ka kaaskodanike heaolu eest.

2.2.3. Väärtushinnangud Belgia noorsootöös

Vastavalt Eesti Haridus-ja Teadusministeeriumi andmetele, on Belgia üks neist riikidest, millega Eestil on sõlminud kahepoolne koostööleping noortevaldkonnas, täpsemalt Belgia Flaami kogukonnal (Haridus-ja Teadusministeerium). Sellega seoses on huvitav uurida Flaami Noortepoliitika Plaani, mis võimaldab lastel ja noortel aidata kujundada ühiskonda arvestades just nende seisukohti.

Belgia ametiasutused peaksid arvestama laste ja noorte arvamusega, kuulama nende häält, olema nõ „kuulav kõrv“ ja tagama neile ruumi: mänguruumi, katseruumi, vigade tegemise ruumi ja uue üritamise ruumi.

Vastavalt Flaami Paktile 2020, belglased peaksid sisenema Euroopa regioonis tugevate teadmiste potentsiaali viisikusse. Loovus ja innovatsioon on kaks olulisemat pädevust, mis lisatakse kooli õppekavasse.

Oluline on investeerida loovusesse koolis ja väljaspool kooli, et suurendada laste ja noorte arenemisvõimalusi. (Towards a Youth pact 2020)

Mõned peamised eesmärgid Belgia riigi noorsoopoliitikas:

- Laste ja noortega töötaval inimestelja organisatsioonidel, on vajalikud oskused, et tulla toime kasvava mitmekesisusega noorte seas.
- Flaami valitsuse valikud võtavad arvesse mõju (tervisele), mitte ainult selle põlvkonna lastele ja noortele, vaid ka järgnevate põlvkondade.
- Flaami valitsuse valikud võtavad arvesse mõju (tervisele), mitte ainult selle põlvkonna lastele ja noortele, vaid ka järgnevate põlvkondadele.
- Alla 6-aastastel sotsiaalselt kaitsmata lastel on rohkem võimalusi arenguks.
- Lapsed ja noored saavad meediapädevuse.
- Järjest rohkem lapsi ja noori kaasavad kunsti ja kultuuri oma igapäevaelusse.
- Noorte kultuur saab rohkem ruumi ja toetust.
- Lihtsustades eeskirju ja halduskoormust organisatsioonidele antakse lastele ja noortele rohkem võimalusi iseorganiseerumiseks.
- Laste ja noorte suhtes on suurenenud sotsiaalne vastutus. (Towards a Youth pact 2020)

Järeldades eelolevat, võib väita, et noored veedavad oma vaba aega kasulikult, ning seetõttu tõuseb nende heaolu ja enesehinnang, mis omakorda annab neile võime teha iseseisvaid otsuseid.

2.2.4. Väärtushinnangud Šotimaa noorsootöös

Autori kogemuse põhjal võib väita, et Šotis on noorsootöö hästi arenenud. Paljudes noorte arengu küsimustes oli Šoti eesrindlane, nt noortekaart, mis kogub boonuseid, kui noor osaleb aktiivselt ühiskonnaelus.

Šoti laste- ja noorsootöö minister teoses *Our ambitions for improving the life chances of young people in Scotland* soovib, et Šotimaa oleks parimaks kohaks maailmas, kus lapsed üles kasvaksid. Kus laste õigused ei ole lihtsalt tunnustatud, vaid kasvaksid välja ühiskonnast, et Šotimaa oleks riik, mis väärtustab noorte üldist heaolu. (Our ambitions...)

Dokument *Valuing young people* väidab, et Šotimaa pakub noortele toetust, aidates igal noorel avada oma potentsiaali, et Šotimaa oleks tulevikus edukas ja arenenud riik. Järgmised põhimõtted ja väärtused on märgitud Šotimaa noorsootöös:

- Iga lapse ja noore heaolu edendamine.
  - Laste ja noorte ohutuse tagamine.
  - Laps on kõige keskmeks.
  - Terviklik lähenemine lapsele.
  - Tugevate külgede treenimine ja visaduse edendamine.
  - Võimaluste edendamine ja väärtuste mitmekesisus.
  - Täiendava abi osutamine peab olema eesmärgistatud, proportsionaalne ja õigeaegne.
  - Teadliku valiku toetus.
  - Koostöö peredega.
  - Konfidentsiaalsusega arvestamine ja infovahetus.
  - Väärtuste edendamine läbi kõikide töösuhete mitmekesisuse.
  - Töötaja erinevate teadmiste maksimaalne kasutamine koostöös.
  - Abi koordineerimine.
  - Kompetentse tööjõu moodustamine noorte heaolu parandamiseks.
- (Valuing young...)

Kokkuvõtvalt võib öelda, et noorsootöös Šotimaal on kõige olulisem luua mugav keskkond noorele, et tagada talle motiveeritud arengut ja eneseteostuse võimalusi.

2.3. Väärtushinnangud noorsootöös Eestis

Noorsootöö on Eestis suhteliselt noor. E.Schlümmeri sõnul: „Eesti noorsootöö on mitmete aastakümnete jooksul kujunenud valdkond, mis tänapäeval tegutseb selgelt määratletud seadusandlikus ruumis.“ Alles 1999 võeti vastu noorsootöö seadus, mille peamiseks ülesandeks oli lisaks mõistete selgitusele (mis on noorsootöö ja kes on noorsootöötaja Eestis) määrata peamised valdkonna arenguse suunad. (Noorsootöö seadus 1999)

Vastavalt kehtivale Noorsootöö seadusele noorsootöö on noorele ehk 7-26-aastasele isikule tingimuste loomine mitmekülgselt arenguks, mis võimaldab tal vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda. (Noorsootöö seadus 2010)

Lisaks noorsootöö seadusele on olemas strateegilised programmid, mille eesmärk on arendada noorsootöö vastavalt teatud aja eesmärkide ja sihtidele, nt Noortevaldkonna arendamise programm 2014-2020 ja varem Noorsootöö strateegia 2006-2013, Eesti Noorsootöö 2001 kontseptsioon ja Noorsootöö Arenguprogramm Eestis 2001-2004.

Haridus-ja Teadusministeeriumi veebilehel, mis on pühendatud noorsootööle, märgitakse: „aastatel 2006-2013 kehtinud Noorsootöö strateegias võeti eesmärgiks kujundada välja ja vii ellu noore tegelikest vajadustest ning väljakutsetest lähtuv koordineeritud ja eesmärgikindel tegutsemine erinevates eluvaldkondades ehk lõimitud noortepoliitika.“ (Haridus-ja Teadusministeerium)

Noorsootöö strateegias 2006-2013 nimetatatud olulised noorsootöö alused on:

- Noorsootöö eesmärk on luua eeldusi ja toetada noore toimetulekut ühiskonnaliikmena.
- Noorsootöö loob noorele tingimused personaalseks (isiksuslikuks) ja sotsiaalseks arenguks uute teadmiste ja oskuste omandamise kaudu mitteformaalse ning informaaalse õppimise keskkonnas.
- Noorsootöö aitab kujundada noore eetilisi tõekspidamisi, kodanikutunnet ja austust teiste kultuuride vastu.
- Noorsootöö taotleb noorte kaasatust ühiskonna-korraldusse, innustab noori võtma vastutust ning tegema teadlikke otsuseid oma elu, väärtushinnangute ja ühiskonna arengu osas. (Noorsootöö strateegia 2006-2013 2006: 21)

Uues arengukavas aastateks 2014-2020 on võetud arvesse mitte ainult noorte positsioon, muutused ühiskondlikes protsessides ja riigisiseseid probleeme, vaid ka olukord noortevaldkonnas ja suundumused Euroopas ja kogu maailmas. Üldine programmi eesmärk on „noore avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks, mis toetab sidusa ja loova ühiskonna kujunemist.“ (Haridus- ja Teadusministeeriumi lehekülg)

Peamisteks eesmärkideks 2014-2020 on määratletud:

- Noorel on rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks.
- Noorel on väiksem risk olla tõrjutud.
- Noore osalus otsustes on rohkem toetatud.
- Noortevaldkonna toimimine on mõjusam. (Noortevaldkonna arengukava 2013: 8)

Kivimäe arvates „Eesti noorsootöö on ülesehitatud lõimitud noortepoliitika põhimõttel, siin peetakse silmas seda, et antud poliitika on tihedalt seotud teiste noore inimese eluvaldkondadega (tervishoid, haridus, tööhõive, kultuur jne) lisaks võetakse arvesse noore inimese vajadusi ja huve.“ Kõik need meetmed on mõeldud tagamaks noore sõltumatust, edukat toimetulekut ühiskonnas, et noor oleks jõuks, mis loob eeldusi arenguks, kes võib võtta vastutust ja initsiatiivi, et säilitada ja edendada ühiskonna heaolu. (Kivimäe 2009: 78-82)

Eelöeldu põhjal võib väita, et mõned väärtused Eesti noorsootöös on püsivad ja teised on muutuvad, lähtudes konkreetset ajavahemikust, saavutamaks eesmärke ja sihte, mis on riigi poolt seatud noortevaldkonna tegevuste- ja arengukavades. Vaatamata sellele, on väärtustel eriline roll noore hariduses, kuna nad aitavad kujundada noori aktiivseteks ja teadlikeks ühiskonnaliikmeteks.

2.4. Väärtuskasvatus noorsootöös

Et meie ühiskond oleks tulevikus tugevam, valmis mistahes väljakutseks, jõukas, lugupidav vanade suhtes, sallivus, peame täna harima meie noori. Franklin D. Roosevelt rääkis: „me ei saa alati kujundada tulevikku meie noortele, kuid me saame kujundada meie noori tuleviku jaoks.“

Jungi sõnul „väärtuskasvatus ei pruugi olla vaid teadlik väärtushinnangute ja -hoiakute kujundamine, vaid selle mõiste alla võib lugeda ka tahtmatut mõju. Selles tähenduses on

iga noorsootõtaja paratamatult väärtuskasvataja, sest koos noortega tegutsemine mõjutab noori isiksusi tahes-tahtmata.“(Jung 2013: 34)

Töö autori arvamusel peaks väärtuskasvatus olema suunatud mitte ainult üksikisikule, vaid kogu noorsootõele. Muidugi siin võib tekkida küsimus, kes määrab tähtsamaid väärtusi. Demokraatlikus ühiskonnas on igaühel võimalus valida oma väärtused ise, kuid siin on oluline silmas pidada, et väärtuskasvatuse eesmärk on üldine isiksuse arengu toetus.

Professor Margt Sutrop, väidab, et „seoses väärtuskasvatusega nii meil, kui ka stabiilsetes ühiskondades on probleemiks ajaline nihe: täna peavad õpetajad õpetama neid väärtusi, mis nad eile omandasid, noortele inimestele, kes asutuvad ellu homme.“ (Sutrop 2013: 37)

Seega muutub väärtuskasvatuses oluliseks mitte olemasolevate väärtuste peale surumine vaid abi noorele oma enda väärtuste tunnustamises ja analüüsis. Noorte väärtuskasvatus peaks seisnema selles, et luuakse vajalikud tingimused tema heaoluks. (Jung 2013: 37-40)

Väärtuskasvatust võib teostada dokumentide alusel, mis on kinnitatud riigi poolt, näiteks riikliku programm „Eesti Ühiskonna väärtusarendus 2009-2013“ või siis isiklikul näitel kui noorsootõtajana.

2.4.1. Noorsootõtaja kui väärtusehinnangute kasvataja

Noorsootõtajal on eriline roll noore elus, sest ta võib olla korraga nii juht kui partner, eeskuju ja sõber, omaks võetud ja võõras, toetav ja samas neutraalne. Samuti on oluline märkida, et noorsootõtajad peavad ise mõistma, et nad on väärtusõpetajad. Kuna arusaam sellest, et mina kui noorsootõtaja peaks mõtlema iga minu sõnast ja teost. Reet Kost kirjutab, et: „arusaam endast kui väärtuste ruumi loojast tähendab enesekindlust ja võimet märgata võimalusi.“ (Kost 2013: 52).

Eesti valitsus võttis 2009.a. vastu riikliku programmi Eesti ühiskonna väärtusarendus aastateks 2009-2013, kus märgitakse, et programm „aitab hoida ja arendada neid väärtusi, mis kindlustavad Eesti ühiskonna inim- ja sotsiaalse arengu, mis omakorda loob eeldused Eesti majanduse ja muude valdkondade kiireks arenguks...“ (Eesti Ühiskonna väärtusarendus 2009-2013). Programm oli välja töötatud eelkõige selleks, et

arendada moraalseid (ausus, hoolivus, lugupidamine jne) ja sotsiaalseid (vabadus, demokraatia, kultuuriline mitmekesisus jne) väärtusi. Programm keskendus väärtuskasvatusele laste ja noorte seas. Seetõttu oli ta suunatud neile, kes on seotud selle sihtgrupiga, sealhulgas noorsootöötajatele. (Eesti Ühiskonna väärtusarendus 2009-2013)

Üks programmi eesmärke oli toetada kodanikuühiskonna tegevust, mis oli suunatud väärtuste arendamisele ja teadmiste ning oskuste loomisele, mis aitaksid noortel hiljem muutuda aktiivseteks ja vastutustundlikeks kodanikeks. Selle eesmärgi saavutamiseks teostati programmi raames nende projektide toetust, mis olid suunatud väärtuste arendamisele laste ja noorte seas, samuti demokraatlikele ühiskonna protsessidele, koostööle, Eesti keele kvaliteedi parandamisele, kodaniku initsiatiivi ja vabatahtliku tööle. Samuti olid teretulnud ühisprojektid vanematega või neile suunatud projektid, et kodus leiaksid kinnitust samad väärtused, mida noored õppisid projektide käigus. (*ibid*)

Noorsootööd iseloomustavad ühised põhiväärtused, mis töö käigus täpsustuvad ja täiendavad. „Valides noorsootöötaja elukutse või vabatahtliku töö, inimene nõustub (või vähemalt peaks nõustuma) nende noorsootöö eetiliste aluspõhimõtetega“ (Talur 2012: 30). Näiteks Noorsootöötaja kutsestandardis on järgmised Noorsootöö kutse-eetika põhiteesid:

- Noorsootöötaja on aus ja avatud noorsootöö eesmärkide ja meetodite osas.
- Noorsootöötaja kohtleb noori võrdselt, suhtub noore arvamustesse ja maailmapilti lugupidamise ja sallivusega.
- Noorsootöötaja lähtub töös noorega võrdväärse partnerluse põhimõttest, noorsootöö ja selle korralduse põhimõtetest.
- Noorsootöötaja on huvitatud noore arvamustest, ideedest, maailmavaatest, s.o. noorest.
- Noorsootöö teostus ja keskkond on turvaline, kvaliteetne, mitmekesine, uuenduslik, uute (lisa) väärtuste loomisele suunatud. (Noorsootöötaja kutsestandard)

See näitab, et noorsootöös on tihedalt seotud isiklikud ja professionaalsed noorsootöötaja väärtused. „Iseenda väärtuste teadvustamine on väärtuskasvatustliku kompetentsi oluline osa. See tähendab mõtiskleda, missugune inimene ma olen ja kes tahan olla, miks teen oma tööd ja mida sellega saavutada tahan, mis teeb mind õnnelikuks ja mida saan enesest ümbritsevale anda.“ (Jung 2013: 46)

3. IDA-VIRUMAA NOORSOOTÖÖTAJATE JA NOORTE VÄÄRTUSHINNANGUD NOORSOOTÖÖTAJATE ARVAMUSEL

3.1. Uurimisprobleemi kirjeldus, eesmärk ja küsimused

Teoreetilise materjali põhjal autor järeldab, kui oluline on tänapäeval väärtuste küsimus noorsootöös ning väärtuskasvatuse aspekt kogu maailmas. See on tuleviku ühiskonna loomise eelduseks, kus meie tänased hakkame homme elama.

Töö autor on noorsootöötaja ja puutub igapäevaselt kokku väärtuste teemaga. Oma kogemuse põhjal võin väita, et noortel ei ole selget ettekujutust selle kohta, mis on oluline ja miks.

Ida-Virumaa on piirkond, kus elab ja töötab töö autor ja peab seetõttu oluliseks uurida Ida-Virumaa noorsootöötajate väärtusi, et hiljem lisada saadud järeldused ja ettepanekud Ida-Virumaa noorte arengukavasse, et tagada regioonis kvaliteetne noorte väärtuskasvatus noorsootöötajate poolt.

Lõputöö eesmärk on välja selgitada Ida-Virumaa noorsootöötajate ja noorte väärtushinnanguid noorsootöötajate arvamusel ning teha ettepanekuid väärtuskasvatuse protsessi arendamiseks Ida-Virumaal.

Peamised uurimusküsimused:

- Missugused väärtushinnangud on olemas noorsootöötajatel nii spetsialistina kui ka isiksusena?
- Missugused väärtused on praegu noortel ja missugused need peaksid olema noorsootöötajate arvamusel?
- Kes mõjutab noorsootöötajate arvamusel noorte väärtushinnangu kujundamist?

3.2. Meetod, valim ja uurimuse läbiviimine

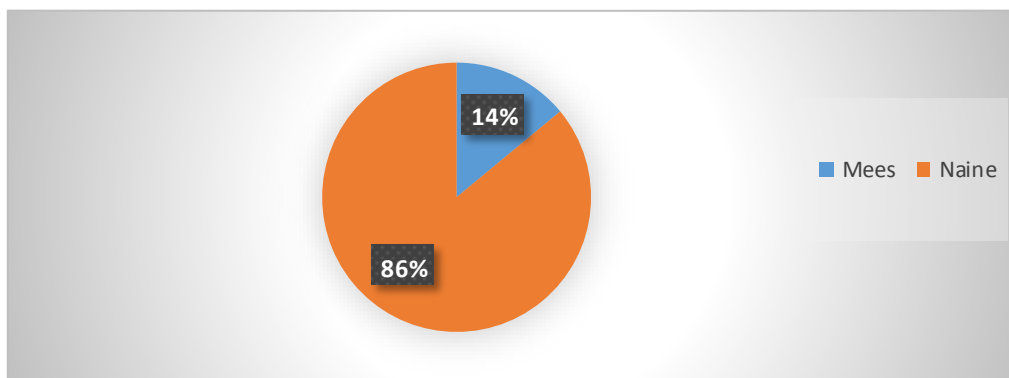
Lõputöö andmete kogumiseks kasutas autor kombineeritud uurimismeetodit, andmekogumisviisiks on poolstruktureeritud küsimustik. Küsimustikus kasutatakse nii kinniseid kui ka lahtiseid küsimusi andmete kogumiseks, mis annab autorile võimaluse kasutada kombineeritud uurimismeetodit.

Kombineeritud uurimistehnikas kasutatakse ühiselt nii kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid meetodeid. Katrin Niglase sõnul „ /.../ olenevalt teadusprobleemi iseloomust ja keerukusest... uuringu andmete kogumise meetod võib olla kvalitatiivne, kvantitatiivne või mõlema kombinatsioon“. (The Combined use... 2004: 6) „Kombineeritud meetodi kasutamise kõige tüüpilisemaks eesmärgiks on uurimismeetodite täiendus, teiseks andmete kogumise laiendamine“. (The Combined use... 2004: 22)

Ida-Virumaal töötab kokku umbes 70 noorsootöötajat, sh huvijuhid, noortekeskuste ja huvikoolide töötajad, projektijuhid, nõustajad jne. Uurimus oli läbiviidud 01-31.05.2014.a elektrooniliselt. Küsimustik olid koostatud kahes keeles elektrooniliselt (google.docs.com vahendi kaudu) lühijuhendiga, kuidas küsimustikku õigesti täita. Küsimustikud olid saadetud noorsootöötajate e-meilidele, facebook-is (Ida-Virumaa noorsootöötajate grupp, kus on 83 osalejat). Küsimustikud olid välja saadetud kaks korda. Lõplikuks valimiks osutus 21 täidetud küsimustikku.

3.3. Uurimistulemused ja järeldused

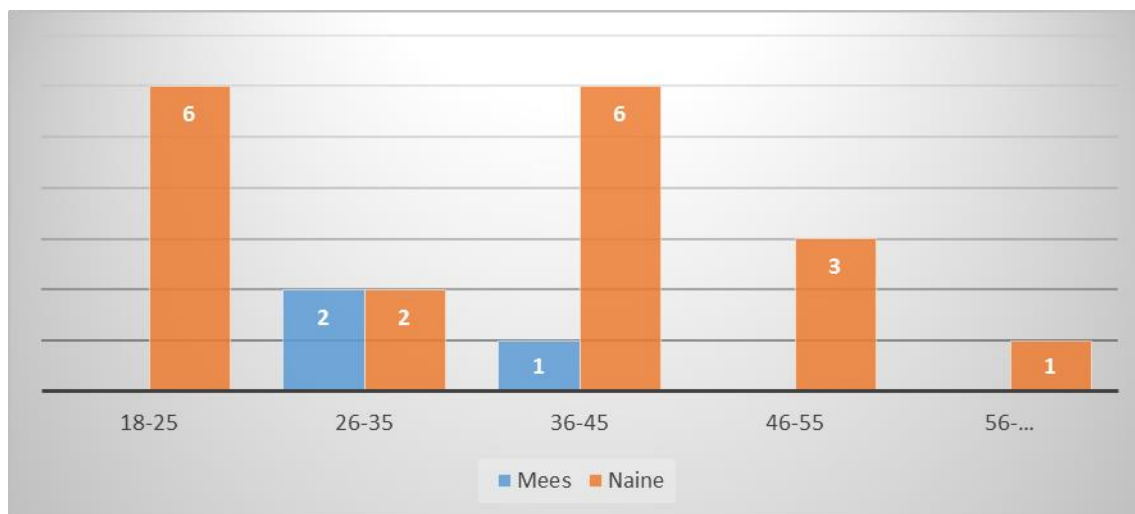
Küsitluses võttis osa kokku 21 noorsootöötajat, kellest 3 ehk 14% on meessoost vastajad ja 18 ehk 86% olid naissoost vastajad.

Joonis 1. Vastanute jaotus soo järgi (%)

Esiteks erinevus vastanute sugude vahel eristub nii, sest enamasti töötab noortevaldkonnas rohkem naisi kui mehi. Oletatavasti on see tingitud emotsionaalsest koormatusest ja väikesest palgast. On huvitav märkida, et uuringus Eesti noorsootöötaja, tema pädevused ja koolitusvajadused oli naiste osakaal kõigist vastanutest sama. (Eesti noorsootöötaja, Tema ... 2010: 18)

Autor viis küsitluse läbi igas vanuses noorsoo töötajate seas ning pärast seda kui tabel oli valmis, sai järgmisetulemuse:

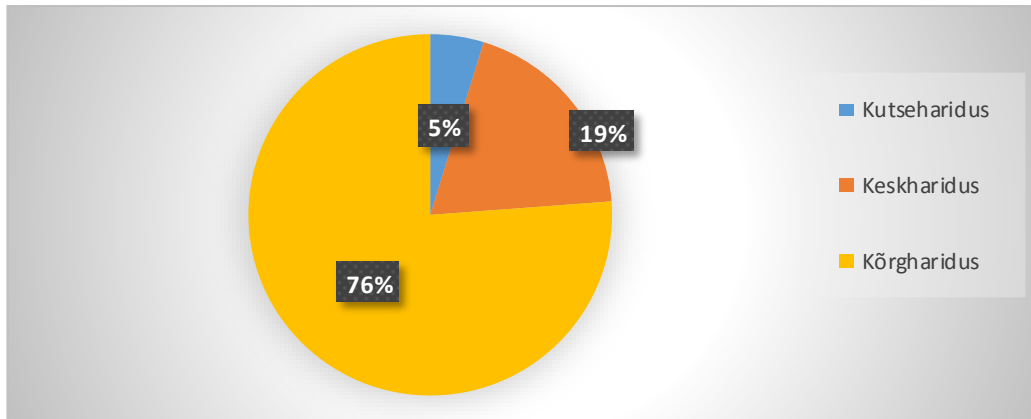

Joonis 2. Vastanute jaotus soo ja vanuse järgi (vastajate arv)

Suurim vastanute hulk oli vanuses 18-25 ja 36-45 aastat. Autor võib oletada, et see on tingitud sellest, et vastajad vanuserühmast 18-25 veel õpivad või on äsja õpingud lõpetanud ja neil on tekkinud harjumus täita erinevaid küsimustikke. Samuti võis küsimustikule vastamise tingida ülemuse või kogenuma kolleegi korraldus. Kuna vanuserühmas 36 - 45 olevad isikud töötavad juba pikemat aega, on nad kogenud, et küsimustikke ja pabereid on vaja täita vastutustundlikult, kuna töö käigus puutuvad nad sellega tihti kokku.

Küsimustikus oli küsimus elukoha kohta. Antud küsimus oli küsimustikus kasutatud selleks, et saada ettekujutus, mis asulad Ida-Virumaalt olid kaasatud ja juhul, kui mingi küsimus oleks jäänud vastamata, saaks ankeedid uuesti välja saata. Kahjuks see ei aidanud, kuna väga paljud küsitluses osalenud isikud vastasid osaliselt või ei vastanud üldse. Seega 21 vastanust 17 inimest elab Narvas, kaks Jõhvis, üks Kurtnas ja üks Toilas.

Järgmine küsimus oli vastanute haridustaseme kohta. Vastused olid järgmised.

Joonis 3. Vastanute jaotus hariduse järgi (%)

Joonisel on näha, et 76% on kõrgharidusega. 19% omandavad hetkel kõrgharidust.

Edasi töö autor uuris kellena vastaja töötab. Enamus vastanutest ehk 29% olid huvijuhid koolidest. Kaks vastanut olid noortekeskuse juhid, kaks noorteorganisatsiooni juhatajad, kaks noorsootöötajat. Ülejäänud vastused olid järgmised: asedirektor noortekeskuses, noorteprogrammide koordinaator, infospetsialist, projektijuht, vabakutseline e-koolitaja.

Küsimusele „Mida tähendab sõna “väärtused” Teie jaoks?“ anti üksikasjalikud vastused. Võttes kokku vastused, võib autor välja tuua olulised mõisted: „Väärtused on see, mida me hindame; mis on meie jaoks oluline; mida peame prioriteediks; millest me peame lugu, mida austame ja peame kalliks“. On mitmeid vastuseid, mida sooviks autor tsiteerida eraldi.

„Need on kogu inimese elu aluseks, põhimõtted, mille järgi ta elab, see on elupositsioon, mis on peres lapsepõlves omandatud“.

„Väärtus on see, mida ma hindan. Minu jaoks väärtus võib olla erinev ja väljenduda erinevates asjades, eluolukordades ja ülesannetes. Väärtus on see, mida ma otsin, püüan leida teatud olukordades, et teha kindlaks, kuivõrd see tegevus, sündmus, asi on mulle oluline, millist väärtust ma talle omistan“.

„Väärtushinnang on midagi sellist, mis tuleb ühtpidi kodusest kasvatuses ja teistpidi ühiskonnast. Midagi sellist, millele toetudes teeme enda otsuseid, kujundame maailmapildi ja suhtumise meid ümbritsevasse“.

Seega võib autor järeldada, et Ida-Virumaa noorsootöötajatel on selge ettekujutus sellest, mis on väärtused. Ja see vastab töös eelpool toodud väidetele.

Järelikult võib autor oletada, et suheldes noortega oma igapäevatöös noorsootöötajad kasutavad väärtushinnangute mõisteid ja ettekujutusi, et selgitada neid noortele.

Järgmine ankeedi küsimus oli sõnastatud järgmiselt: "Millised on Teie arvates peamised väärtused Eesti noorsootöös?" Küsimuse eesmärk oli välja selgitada Ida-Virumaa noorsootöötajate teadmised selle kohta, millised prioriteedid on hetkel Eesti noorsootööl seatud. Küsimus oli avatud, vastused sisaldasid palju erinevaid arvamusi. Need võib rühmitada järgmiste ühiste joonte kaudu: üks, mis on suunatud noorele ja teine ühiskonnale. Esimeses rühmas on väärtused, mis on suunatud isiklikult noorele: karjäär, haridus, isiksuseareng, tervislikud eluviisid, eneseteostus. Teise rühma, mille suunitlus oli ühiskond ja noorsootöö, kuulusid järgmised vastused: võrdõiguslikkus, multikultuursus, patriotism, sallivus, konkurentsivõime suurendamine, noorte omaalgatuse tõstmine ja selles osalemine, austus ja ausus, sõnavabadus, tegevusvabadus. Üks vastajatest küsimusele ei vastanud.

Analüüsides vastuseid küsimusele, võib autor järeldada, et noorsootöötajad on teadlikud sellest, mis väärtused on määratletud noortepoliitikas nii isiklikus kui ka avalikus plaanis.

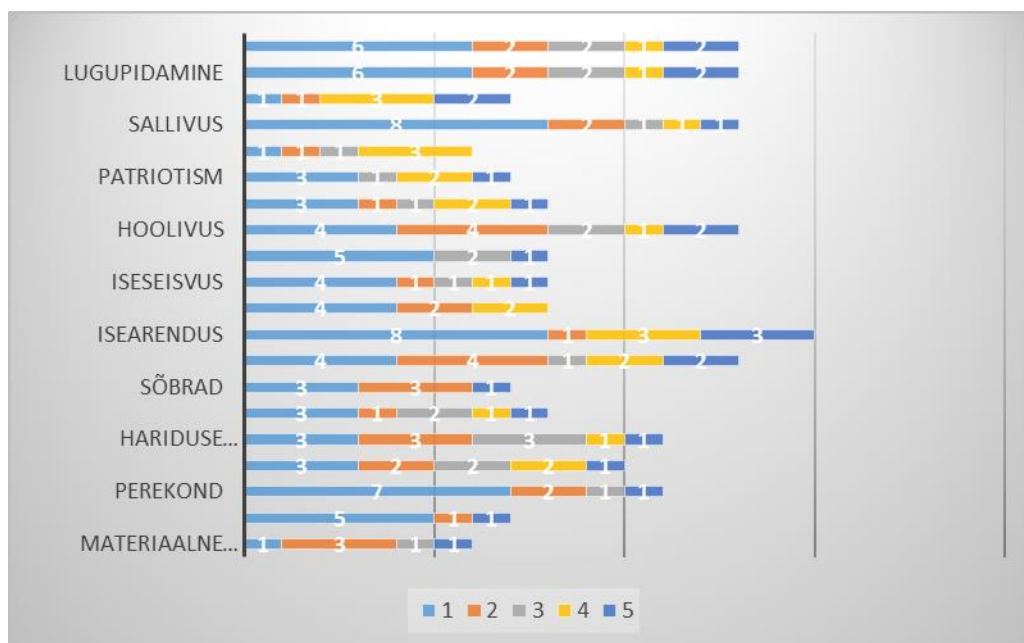
Küsimus number kaheksa oli: "Millised on Teie arvates kõige olulisemad väärtused noorsootöös Ida-Virumaal?" Selle küsimuse eesmärk oli välja selgitada kas Ida-Virumaa noorsootöötajate arvates väärtused antud regioonis erinevad riigi üleüldistest väärtustest. Küsimus oli avatud. Enamik vastuseid sarnases üleriigilistega, kuid oli vastuseid, mis erinesid, nt integratsioon; tingimuste loomine noortele, et nad ei lahkuks piirkonnast; identiteet; kompetentsus ja töö kvaliteet; turvalisus; avatus; perekond; koostöö ja aktiivne haridus ja kasvatus.

Need vastused näitavad, et iga piirkonna oluliste asjade ja põhiväärtuste määramisel lähtutakse hetkeolukorrast oma piirkonnas. Lähtutakse sellest, kus on puudused, mida on vaja arendada ja millised probleemid on olemas. Selles suhtes vastused kinnitasid Ida-Virumaa noorsootöö eripära, mida on kindlasti vaja arvestada arengukavade ja teiste strateegiliste dokumentide ettevalmistamisel ja koostamisel.

Järgmised viis küsimust olid suletud. Vastajale olid pakutud vastusevariandid. Iga küsimusega vastaja pidi valima enda seisukohalt olulised vastused (kokku 5). Vastused pidi järjestama olulisuse järgi.

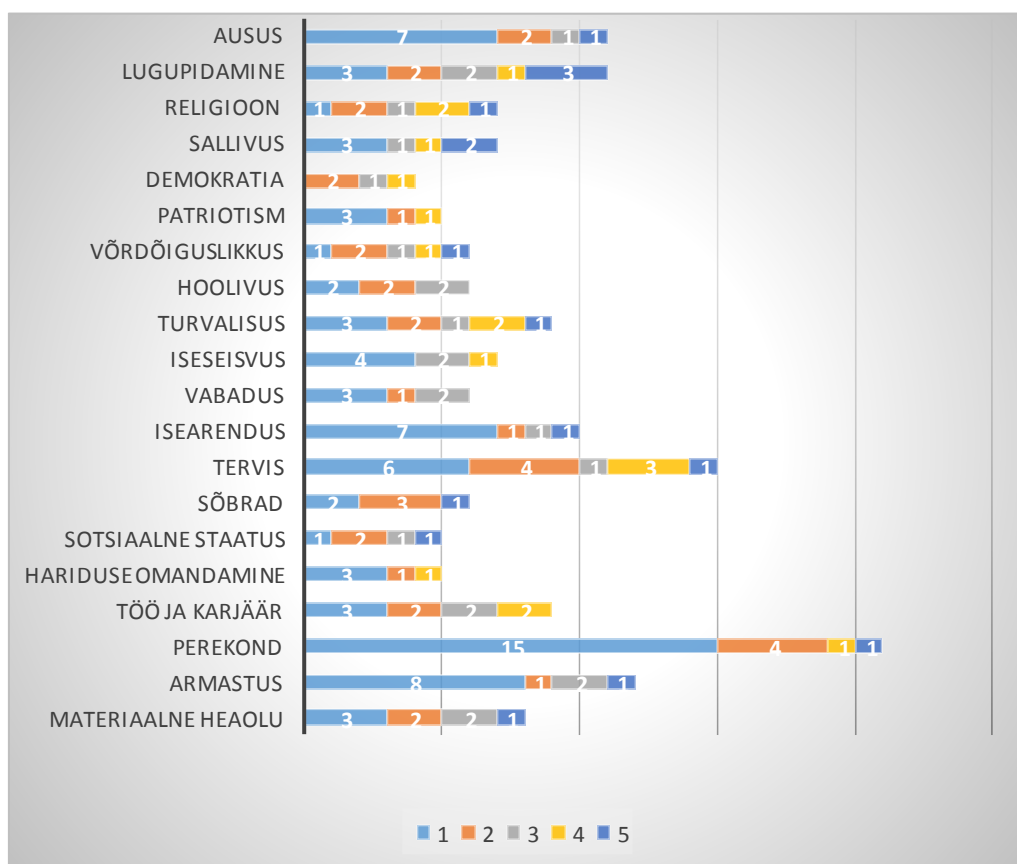
Üheksas küsimus kõlas järgmiselt: „Mis väärtused peaksid olema Teil kui noorsootöötajal?“ Vastused on toodud allpool, kus joonise all on märgitud vastuste arv ja number üks tähendab „kõige olulisem“ ja viis – „mitteoluline“.

Joonis 4. Vastanute väärtushinnanguid kui noorsootöötajana (vastajate arv)

Joonisel 4 on kõige olulisemate väärtuste noorsootöötajate jaoks ülevaade, vastused toodud võrdluseks. Siit võib järeldada, et eneseareng ja sallivus, samuti perekond, austus ja ausus on kõige tähtsamad väärtused Ida-Virumaa noorsootöötajate jaoks. Vähem olulised on demokraatia ja religioon. Seda võib selgitada asjaoluga, et oma igapäevases töös Ida-Virumaal peab olema tolerantne ja pidevalt ennast arendama, et olla huvitav noortele ja mitte maha jääda muutuvast noorsootöö maailmas. Tervis ja religioon ei ole igapäevaselt olulised, sest need tulevad noorsootöötajate meelde alles siis, kui midagi on juba juhtunud.

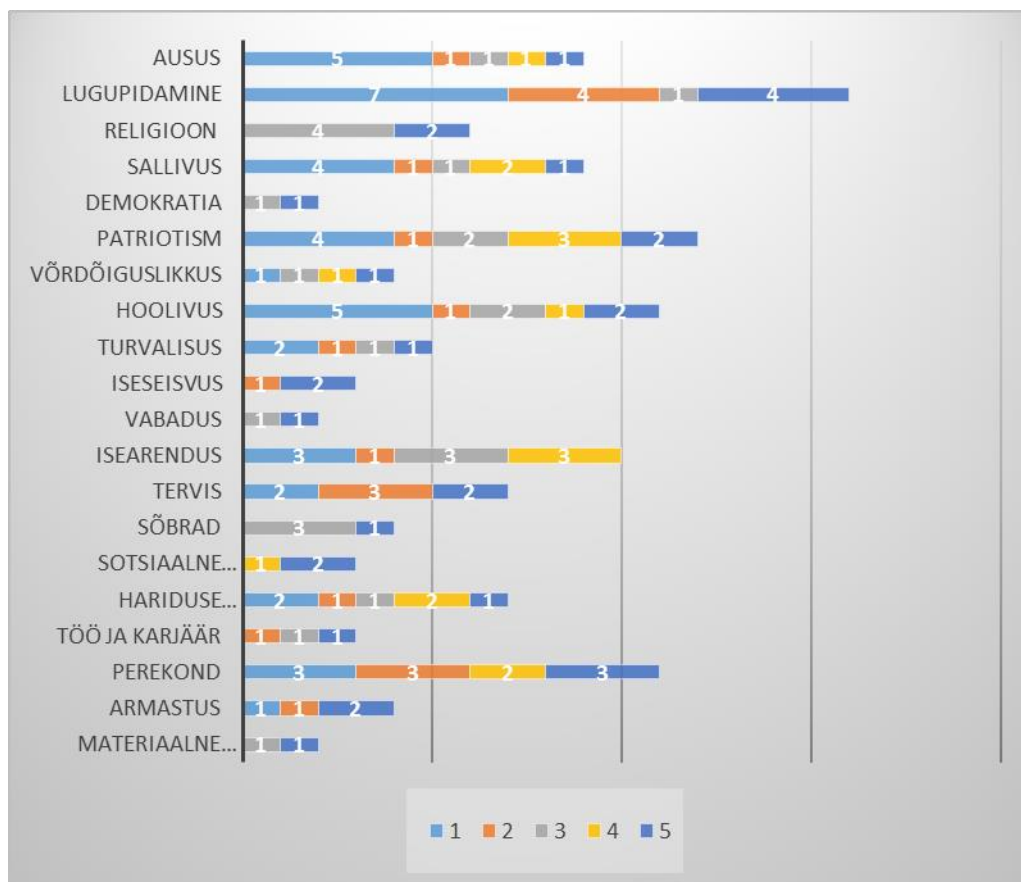
Küsimuse number 10 raames uuris autor missugused väärtused on olulised noorsootöötajatele kui isikutele.

Joonis 5. Vastanute väärtushinnanguid kui isiklikuna (vastanute arv)

Selgub, et suurim väärtus noorsootöötajatele isiklikult on perekond - 15 inimest ehk 71%. Teine populaarne vastus oli armastus - 8 inimest ehk 38%. 7 inimest ehk 33% valisid austus ja eneseareng. Vastuse tervis valis 6 inimest ehk 29%. Vähem oluliseks isiklikuks väärtuseks osutus demokraatia - seda vastust märkis kõige vähem vastanutest. Siit võib järeldada, et isiklikus plaanis valib inimene endale prioriteediks pere ja armastuse ja me võime eeldada, et see ei sõltu suurel määral mitte erialast. Kuid see annab võimaluse eeldada, et noorsootöötajad keskenduvad väärtuskasvatuses väärtustele perekond, armastus ja austus. Demokraatia on suunatud pigem üldsusele tervikuna ja isiklikus plaanis ei oma antud hetkel suurt väärtust.

Järgmine küsimus oli, millised väärtused puuduvad noortel, mis tegelikult peaksid neil olema.

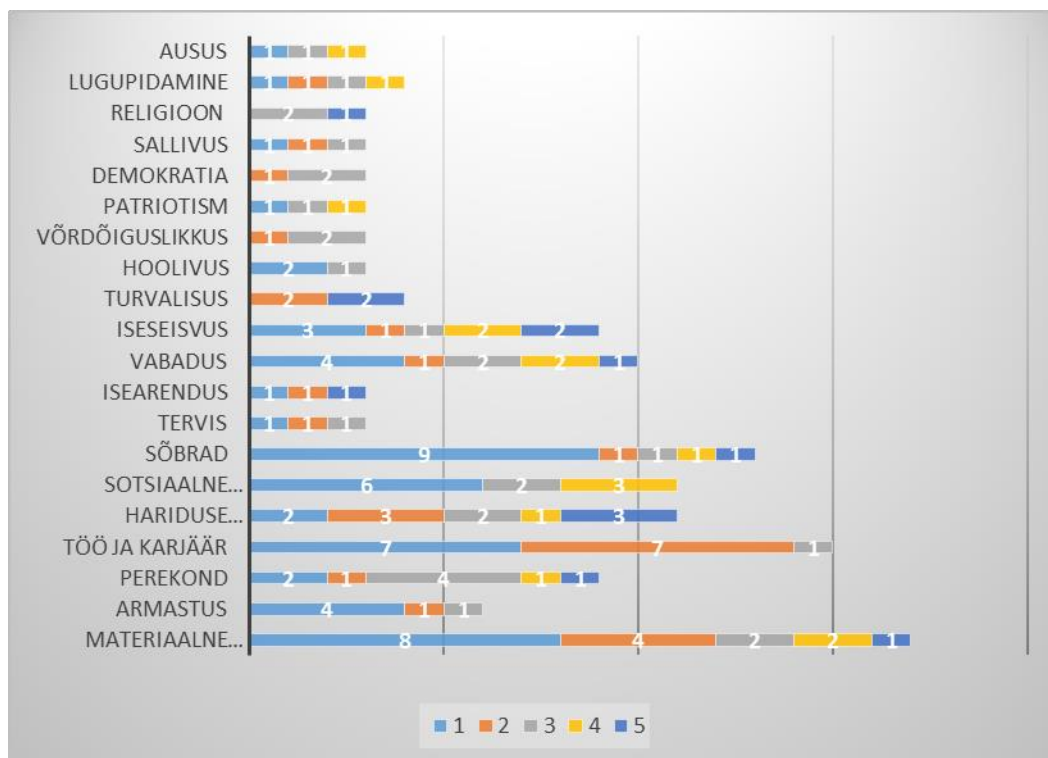
Joonis 6. „Väärtused, mis puudub praegu noortel, aga nad peaks olema, noorsootöötajate arvamusel“ (vastanute arv)

Analüüsides andmeid, mis on esitatud joonisel 6, võib autor järeldada, et noorsootöötajate arvamusel enamikel noortel puuduvad hetkel järgmised väärtused: austus, ausus, hoolivus, patriotism ja sallivus. Puuduvad nn humaansed väärtused. On huvitav märkida, et sarna järelduse tegi A. Rämmer: „Kahte uuringut lahutava veerandsajandi jooksul on kõige järsemalt vähenenud altruistlike väärtuste tähtsus. Tänapäeva noored peavad võimalust olla kasulik teistele märksa vähem oluliseks kui nende vanemad oma noorusajal.“ (Rämmer 2009)

Autor võib oletada, et see on tingitud sellest, et noorsootöötajate arvamusel, noored elavad hetkel omakasupüüdlikus maailmas, kus kõik toimib kasumi teenimise põhimõttel, millega seoses „humaansete“ väärtused varjuvad ja neid ei peeta olulisteks. Sellises olukorras on noorsootöötaja see, kes saab aidata kasvatada ja arendada noortes

just neid (humaanseid) väärtusi, sest noorsootöötajad valitasid pere ja armastus endale kui kõige tähtsam.

Kaheteistkümmes küsimus oli: „Mida kõige rohkem väärtustavad tänapäeval noored?“

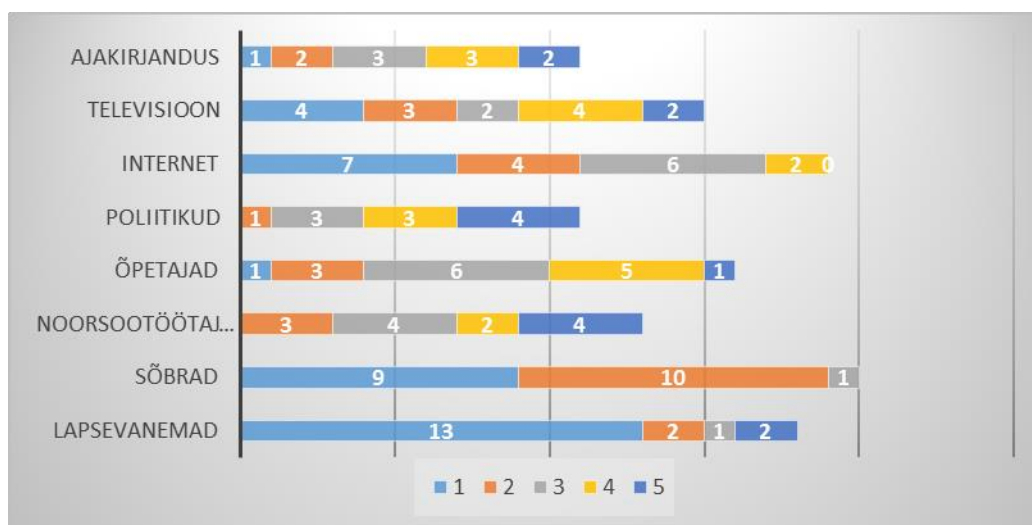

Joonis 7. „Väärtused, mis praegu on kõige tähtsamad noorte jaoks, noorsootöötajate arvamusel“ (vastanute arv)

Uuringus osalenud Ida-Virumaa noorsootöötajate arvates on noorte kõige olulisemad väärtused tänapäeval "sõbrad", "materiaalne heaolu", "töö ja karjäär" ja "sotsiaalne staatus". Seda kinnitab ka Andu Rämmer oma artiklis „Uued väärtused: elada vaid endale“, kus kirjutab, et Eesti noorte eelistustes aimu jätkuvast orienteeritusest isiklikule heaolule ja materiaalsetele hüvedele. See, et tänapäeva noorte jaoks on olulisemale kohale tõusnud töö eest saadav sissetulek (Rämmer 2009). Samuti Rämmer mainib, et noored väärtustavad palju kõrgemalt ametialast karjääri ja sellest tulenevat ühiskondlikku positsiooni (*ibid*)

Need tulemused annavad põhjust arvata, et nimetatud järeldus „tänapäeva noored elavad ja kuuluvad „materiaalsele maailmale“ - on õige. Noorte jaoks on oluline see, mida propageerib meedia: edu, jõukus, karjäär ja sotsiaalne staatus.

Viimase küsimusega autor selgitas välja, kes noorsootöötajate arvates on kõige rohkem mõjutanud väärtushinnangute kujunemist noortel? Tulemuste vastused on loetletud allpool.

Joonis 8. „Kes mõjutab noorte väärtushinnangu kujundamist, noorsootöötajate arvamusel“ (vastanute arv)

Selgub, et noorsootöötajate arvamusel suurimat mõju noortele väärtuste kujundamisele avaldavad vanemad ja sõbrad. Kolmas kõige populaarsem vastus oli internet. Noorsootöötajad ja õpetajad pigem ei mõjuta noori. Seega võib autor oletada, et rohkem mõjutavad noori need, kellega iga päev kokku puututakse ja kes on autoriteet.

3.4. Ettepanekud

Analüüsides küsimustiku vastuseid ja võttes need järelduste aluseks, sooviks autor teha mõningaid ettepanekuid noorsootöötajatele, et parandada olukorda ja luua eeldused väärtuskasvatuse arenguks Ida-Virumaa noortel.

- Kõigepealt tutvustada Ida-Virumaa noorsootöötajatele selle töö tulemusi ja soovitusi.
- Soovitav oleks korraldada väärtuskoolitus Ida-Virumaa noorsootöötajale, et paremini mõista, millised väärtused on tänapäeva noortel Eestis ja kuidas see teema areneb edaspidi.
- Ida-Virumaa noorsootöö kava arendamisel tuleks arvestada antud töö järeldusi ja lisada teema, Ida-Virumaa noorte väärtuskasvatus.

- Korraldada uuring eesmärgiga välja selgitada Ida-Virumaa noorte väärtushinnanguid ja väärtuskasvatuse mõju noorsootöös, et hetkeolukorda kaardistada.
- Noorsootöötajate tegevuse käigus oleks mõistlik arendada noortes nn "humaanseid" väärtusi, mis on tänapäeva noortes välja arendamata, tuginedes noorsootöötajate arvamusele.
- Kuna vanemad ja sõbrad on kõige mõjuvamad väärtushinnangute kujundajad, oleks mõistlik rohkem arendada noorsootöötajate, vanemate ja sõprade koostööd. Lisaks korraldada konkreetseid väärtuskasvatusega seotud tegevusi ja projekte, kuhu kaasata noori, kellega nad töötavad.
- Mõjusaks väärtuskasvatuse kujundamiseks tõsta väärtushinnangute tähtsust õpetajate ja noorsootöötajate seas.

KOKKUVÕTE

Lõputöö eesmärk oli välja selgitada Ida-Virumaa noorsootöötajate ja noorte väärtushinnanguid noorsootöötajate arvamusel ning teha ettepanekuid väärtuskasvatuse protsessi arendamiseks Ida-Virumaal. Eesmärgi saavutamiseks viis töö autor läbi kombineeritud küsitluse. Küsimustik oli saadetud Ida-Virumaa noorsootöötajale elektroonselt.

Vastuste analüüsi käigus selgus, et enamikul Ida-Virumaa noorsootöötajatest on hea arusaam väärtustest noorsootöös Eestis. Samuti selgus, on neid väärtused, mis on iseloomulikud noorsootööle Ida-Virumaa piirkonnas, mis erinevad veidi üleriigilistest.

On huvitav märkida, et noorsootöötajate tööalased ja isiklikud väärtused on erinevad. Näiteks noorsootöötajatena nad hindavad kõige rohkem "sallivust" ja "enesearengut", isiklikul tasandil aga - "perekonda" ja "armastust". Noortele on tänapäeval, vastavalt noorsootöötajate arvamusele, põhiväärtusteks "sõbrad", "materiaalne heaolu", "sotsiaalne staatus" ja puuduvad väärtused "austus", "ausus" ja "hoolivus". Tähtsamateks väärtuste kujundajateks noorte jaoks osutusid "vanemad", "sõbrad" ja "internet".

Lähtudes eelolevast, olid tehtud järgmised ettepanekud:

- Kõigepealt tutvustada Ida-Virumaa noorsootöötajate selle töö tulemusi ja soovitusi, mis on tehtud tuginedes küsimustiku analüüsile.
- Soovitav oleks korraldada väärtuskoolituse Ida-Virumaa noorsootöötajale, et paremini mõista, millised väärtused on tänapäeva noortel Eestis ja kuidas see teema areneb edaspidi.
- Ida-Virumaa noorsootöö kava arendamisel tuleks arvestada antud töö järeldusi ja lisada teema, Ida-Virumaa noorte väärtuskasvatus.
- Korraldada uuring eesmärgiga välja selgitada Ida-Virumaa noorte väärtushinnanguid ja väärtuskasvatuse mõju noorsootöös, et kaardistada hetkeolukord.
- Noorsootöötajate tegevuse käigus oleks mõistlik arendada noortes nn "humaanseid" väärtusi, mis on tänapäeval noortes välja arendamata, tuginedes noorsootöötajate arvamusele.

- Kuna vanemad ja sõbrad on kõige mõjuvamad väärtushinnangute kujundajad, oleks mõistlik rohkem arendada noorsootöötajate, vanemate ja sõprade koostööd.
- Mõjusaks väärtuskasvatuse kujundamiseks tõsta väärtushinnangute tähtsust õpetajate ja noorsootöötajate seas.

Selle töö tulemused võivad kasu tuua Ida-Virumaa noorsootöö arengule noorte väärtuskasvatuse valdkonnas antud piirkonnas. Töö võib huvi pakkuda tudengitele ja noorsootöötajale samalaadsete uuringute läbiviimisel.

SUMMARY

The aim of the present thesis is to find out the values of youth workers of Ida-Viru county and make suggestions for the development of the process of value forming in Ida-Viru county. In order to achieve the aim of the thesis the quantitative research method has been utilized: a questionnaire for obtaining the data has been electronically dissiminated among youth workers in Ida-Virumaa.

In the process of data analysis it has been revealed that the majority of youth workers in Ida-Viru county have a very clear understanding of what values of youth work in Estonia are. It has also been revealed that there are some specific values peculiar for youth work in Ida-Viru county, which are slightly different from those of the Estonian youth workers' at large.

There is also a difference in values between the same respondents answering the questionnaires as youth workers and as individuals. For example, as youth workers some respondents value *tolerance* and *self-development*, yet as individuals they cherish *family* and *love*. As seen by the youth workers, young people today appreciate mostly their *friends*, *material well-being*, and *social status*, whereas the youths tend to value less such things as *respect*, *honesty* and *care*. The most influential factors in forming values for the youths are *parents*, *friends* and *the Internet*.

Judging from the data analysis, the following suggestions have been proposed:

- First of all, it seems useful to acquaint Ida-Virumaa youth workers with the results of the present thesis and suggestions based on the analysis of the research.
- It is deemed meaningful to organize a training for Ida-Virumaa youth workers on the topic of "Values" in order for them to be able to see clearly what is mean by this notion and what values are currently appreciated and what possible trends for development can be envisaged.
- When compiling the Programme for Youth Development in Ida-Virumaa, it seems sensible to include the section "Forming and Developing values for the youths in Ida-Virumaa".

- In order to have a broader, clearer picture of what the current situation with values is it is advisable to have another study on the topic of values done on a larger scale of representation.
- It is also advisable to youth workers to develop the so-called “eternal values” in the youths – something they lack today.
- It is vital to show unobtrusively and develop in young people those values that could be helpful in their becoming good people and good citizens during projects and events.
- Since parents and friends have turned out to be the most influential groups of people in terms of forming life values for the youths, it would be wise for youth workers to cooperate closely with these two groups.
- For more efficient forming of values, it is important to increase the level of influence in value-forming among teachers and youth workers.

The results of the present thesis might prove useful for youth workers in Ida-Viru county in the process of forming and developing values in the young people of the region. The present thesis may also generate some interest to other students and youth workers in conducting similar types of studies and researches on the topic of values

KASUTATUD ALLIKAD

Allen, R.E. 1992. *The Concise Oxford dictionary of Current English*. Oxford: Clarendon Press.

A Theory of Cultural Values and Some Implications for Work. Applied Psychology: An International Review, 1999.

Edginton, C., Kowalski, C., Randall, S. *Youth work: Emerging Perspectives in Youth Development*. Sagamore Publishing, L.L.C., 2005

Eesti Keele Seletav Sõnaraamat 2, Eesti Keele Sihtasutus, Tallinn 2009

Jung, Nelli. Artikkel „*Noorsootöö kui väärtuskasvatus*“. Noorsootöö õpik. Tallinn: SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo, 2013

Kivimäe, Anne. Artiklite kogumik: Noorsootööst siin ja praegu. *Lõimitud noortepoliitika kujunemine Eestis*. Tallinn: Eesti Noorsootöö Keskus, 2009.

Noorsootöö strateegia 2006-2013. Haridus- ja Teadusministeerium, 2006.

Riit-Vällik, Hele. Artikkel „*Väärtused – meie tarkus ja saatus*“ Ajakiri „Mihus nr.3“. SA Archimedes Euroopa noored Eesti büroo, 2009.

Schlummer, Edgar. Artiklite kogumik: Noorsootööst siin ja praegu. *Noorsootöö olemus ja sisu*. Tallinn: Eesti Noorsootöö Keskus, 2009.

Talur, Piret. Artikkel „*Noorsootöö väärtusmailm ja selle muutumine*“ Ajakiri „Mihus nr.3“. SA Archimedes Euroopa noored Eesti büroo, 2009.

Talur, Piret. *Noorteseire aastaraamat 2011: Noored ja noorsootöö*. SA Poliitikauuringute Keskus Praxis, 2012.

Uus hoog Euroopa noortele Euroopa Komisjoni Valge Raamat. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium, 2004.

Väärtuse kasvatamine Potentsiaal ja sooritus mitteformaalses õppes. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium, 2006.

Internetiallikad

Bohn, Irina 2007. The Socio-economic scope of Youth Work in Europe. <https://www.jugendpolitikineuropa.de/downloads/4-20-2430/814.pdf> (viimati vaadatud 06.06.2014)

Declaration of the 1st European Youth Work Convention.

http://www.sombor.rs/media/files/Declaration_of_1st_european_youth_work_Council_of_Europe_-_engl_.pdf (viimati vaadatud 06.06.2014)

Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013.

http://www.eetika.ee/sites/default/files/www_ut/eesti_uhiskonna_vaartusarendus_2009-2013.pdf (viimati vaadatud 25.06.2014)

Kutse-eetika noorsootöös.

<http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10452162/lisad/10452163/lis-a-1-kutseeetika-noorsootoospdf> (viimati vaadatud 06.06.2014)

National Youth Council of Ireland.

<http://www.youth.ie/nyci/what-youth-work> (viimati vaadatud 06.06.2014)

Niglas, Katrin 2004. The Combined use of Qualitative and Quantitative Methods in Educational Research. http://e-ait.tlulib.ee/66/1/niglas_katrin2.pdf (viimati vaadatud 23.07.2014)

Noortevaldkonna arengukava 2014-2020.

http://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf (viimati vaadatud 06.06.2014)

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Youth policy.

<http://okm.fi/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/index.html?lang=en> (viimati vaadatud 06.06.2014)

Our ambitions for improving the life chances of young people in Scotland.

http://www.educationscotland.gov.uk/Images/YouthWorkStrategy_tcm4-823155.pdf (viimati vaadatud 06.06.2014)

Peltola, Marja 2010. Youth Work in Finland – Finding Ways for Intercultural Opening. National report for the project “Moving Societies towards Integration?”

<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/youthwork.pdf> (viimati vaadatud 06.06.2014)

Rämmer, A. Uued väärtused: elada vaid endale. 2009.

<http://epl.delfi.ee/news/arvamus/andu-rammer-uued-vaartused-elada-vaid-endale.d?id=51175619> (viimati vaadatud 23.07.2014)

The future of the Council of Europe youth policy: AGENDA 2020.

http://www.coe.int/t/dg4/youth/ig_coop/agenda_2020_EN.asp

Treaty of Lisbon: Taken Europe into 21st century.

http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/rights_values/ (viimati vaadatud 23.07.2014)

Valuing young people. Principles and connections to support young people achieve their potential. 2009.

<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/270002/0080381.pdf> (viimati vaadatud 06.06.2014)

Working with young people: the value of youth work in the European Union

http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/news/attachments/2014-EC-youth-work-report_en.pdf (viimati vaadatud 06.06.2014)

Youth Pact 2020.

http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Youth/Belgium/Belgium_Third_Flemish_Youth_Policy.pdf (viimati vaadatud 06.06.2014)

Youth work today: a review of the issues and challenges.
<http://www.myd.govt.nz/documents/resources-and-reports/publications/youth-work-today/youth-work-today-a-review-of-the-issues-and-challenges-pdf.pdf>
(viimati vaadatud 27.11.2013)

LISA

Lisa 1. IDA-VIRUMAA NOORSOOTÖÖTAJATE VÄÄRTUHINGANGUD

Lugupeetud ankeeditäitja,

Olen Tartu Ülikooli Narva Kolledži noorsootöö 4. kursuse tudeng. Kirjutan oma lõputööd teemal „Ida-Virumaa noorsootöötajate väärtushinnangud“. Seoses sellega palun Teie abi, et selgitada välja, millised on noorsootöötajate väärtushinnangud meie maakonnas. Iga arvamus on oluline.

Olen väga tänulik, kui leiate aega ankeedi täitmiseks. Teie arvates sobilikule variandile tehke ring ümber, vajadusel lisage punktiirile täiendus (küsimustes 9-13 võib valida rohkem, kui 1 variant).

ANKEET

1. Sugu

Mees
Naine

2. Vanus

18-25
26-35
36-45
46-55
56-...

3. Elukoht

Narva	Toila	Lohusuu	Kiikla
Sillamäe	Püssi	Iisaku	
Jõhvi	Kiviõli	Maidla	
Kohtla-Järve	Lüganuse	Kurtna	
Muu.....			

4. Haridustase

Põhiharidus
Kutseharidus
Keskharidus
Kõrgharidus

5. Kellena te töötate?

.....
.....
.....

6. Mida tähendab väärtushinnang Teje jaoks?

.....
.....
.....
.....
.....

7. Mis on Teie arvates Eesti noorsootöö põhilised väärtushinnangud? (nimetage 5)?

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

8. Mis on Teie arvates olulisemad väärtushinnangud Ida-Virumaa noorsootöös (nimetage 5)?

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

9. Missugused väärtushinnangud peavad Teil olema kui noorsootöötajal (nimetage 5 kõige tähtsamat ja pange numbrid 1-5 tähtsuse järgi, kus on 1 – kõige tähtsam ja 5 - on vähem tähtsam)?

Materiaalne heaolu	Sõbrad	Turvalisus	Sallivus
Armastus	Tervis	Hoolivus	Ausus
Perekond	Isearendus	Võrdõiguslikkus	Religioon
Töö ja karjäär	Vabadus	Patriotism	Lugupidamine
Hariduse omandamine	Iseseisvus	Demokraatia	
Sotsiaalne staatus			

10. Mis on Teie isiklikud olulisemad väärtushinnangud (nimetage 5 kõige tähtsamat ja pange numbrid 1-5 tähtsuse järgi, kus on 1 – kõige tähtsam ja 5 - on vähem tähtsam)?

Materiaalne heaolu	Sõbrad	Turvalisus	Sallivus
Armastus	Tervis	Hoolivus	Ausus
Perekond	Isearendus	Võrdõiguslikkus	Religioon
Töö ja karjäär	Vabadus	Patriotism	Lugupidamine
Hariduse omandamine	Iseseisvus	Demokraatia	
Sotsiaalne staatus			

- 11. Missugused väärtused puudub praegu noortel, aga nad peaks olema? (nimetage 5 kõige tähtsamat ja pange numbrid 1-5 tähtsuse järgi, kus on 1 – kõige tähtsam ja 5 - on vähem tähtsam)**

Materiaalne heaolu	Sõbrad	Turvalisus	Sallivus
Armastus	Tervis	Hoolivus	Ausus
Perekond	Isearendus	Võrdõiguslikkus	Religioon
Töö ja karjäär	Vabadus	Patriotism	Lugupidamine
Hariduse omandamine	Iseseisvus	Demokraatia	
Sotsiaalne staatus			

- 12. Missugused väärtused on kõige tähtsamad noorte jaoks tänapäeval? (nimetage 5 kõige tähtsamat ja pange numbrid 1-5 tähtsuse järgi, kus on 1 – kõige tähtsam ja 5 - on vähem tähtsam)**

Materiaalne heaolu	Sõbrad	Turvalisus	Sallivus
Armastus	Tervis	Hoolivus	Ausus
Perekond	Isearendus	Võrdõiguslikkus	Religioon
Töö ja karjäär	Vabadus	Patriotism	Lugupidamine
Hariduse omandamine	Iseseisvus	Demokraatia	
Sotsiaalne staatus			

- 13. Kes mõjutab, Teie arvates, noorte väärtushinnangu kujundamisele kõige rohkem? (pange numbreid 1 kuni 5, kus on 1 – kõige suurem mõju ja 5 - on kõige väiksem)**

Lapsevanemad	Õpetajad	Televisioon
Sõbrad	Poliitikud	Ajakirjandus
Noorsootöötajad	Internet	
Muu.....		

Aitäh vastamise eest.

Lisa 2. ЦЕННОСТИ МОЛОДЕЖНЫХ РАБОТНИКОВ ИДА-ВИРУМАА

Уважаемый респондент,

Я студент 4 курса Нарвского колледжа Тартуского Университета. В данный момент пишу дипломную работу по теме «Ценности молодежных работников Ида-Вирумаа». В связи с этим прошу Вашей помощи для выяснения того, какие ценности у молодежных работников нашего уезда. Каждое мнение очень ценно и важно.

Буду очень благодарна, если найдете время для заполнения анкеты. Подходящий для вас вариант ответа обведите кружком, при необходимости добавьте дополнение там где есть пунктирные линии (в вопросах 9-13 можно выбирать больше, чем 1 вариант ответа).

АНКЕТА

1. Пол

Мужской
Женский

2. Возраст

18-25
26-35
36-45
46-55
56-...

3. Место жительства

Narva	Toila	Lohusuu	Kiikla
Sillamäe	Püssi	Iisaku	Иное.....
Jõhvi	Kiviõli	Maidla	
Kohtla-Järve	Lüganuse	Kurtna	

4. Образование

Основное
Профессиональное
Среднее
Высшее

5. Кем работаете?

.....
.....
.....
.....

6. Что означает «ценности» для вас?

.....
.....
.....
.....

7. Какие основные ценности эстонской молодежной работы по вашему мнению? (назовите 5)

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

8. Какие по вашему мнению важнейшие ценности в молодежной работе в Ида-Вирумаа? (назовите 5)

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

- 9. Какие ценности должны быть у вас как у молодежного работника? (назовите 5 самых важных и поставьте номера от 1 до 5, где 1-самое важное и 5 – наименее важное)**

Друзья	Безопасность	Материальное благосостояние	
Любовь	Здоровье	Толерантность	Забота
Семья	Саморазвитие	Равноправие	Религия
Работа и карьера	Свобода	Патриотизм	Уважение
Независимость	Демократия	Честность	
Социальный статус	Получение образования		

- 10. Какие лично для вас наиважнейшие ценности? (назовите 5 самых важных и поставьте номера от 1 до 5, где 1-самое важное и 5 – наименее важное)**

Друзья	Безопасность	Материальное благосостояние	
Любовь	Здоровье	Толерантность	Забота
Семья	Саморазвитие	Равноправие	Религия
Работа и карьера	Свобода	Патриотизм	Уважение
Независимость	Демократия	Честность	
Социальный статус	Получение образования		

- 11. Какие ценности сейчас отсутствуют у молодежи, но они должны были бы быть? (назовите 5 самых важных и поставьте номера от 1 до 5, где 1-самое важное и 5 – наименее важное)**

Друзья	Безопасность	Материальное благосостояние	
Любовь	Здоровье	Толерантность	Забота
Семья	Саморазвитие	Равноправие	Религия
Работа и карьера	Свобода	Патриотизм	Уважение
Независимость	Демократия	Честность	
Социальный статус	Получение образования		

- 12. Какие ценности сегодня являются самыми важными для молодых? (назовите 5 самых важных и поставьте номера от 1 до 5, где 1-самое важное и 5 – наименее важное)**

Друзья	Безопасность	Материальное благосостояние	
Любовь	Здоровье	Толерантность	Забота
Семья	Саморазвитие	Равноправие	Религия
Работа и карьера	Свобода	Патриотизм	Уважение
Независимость	Демократия	Честность	
Социальный статус	Получение образования		

13. Кто, по вашему мнению, больше всего влияет на формирование ценностей у молодежи? (поставьте номера от 1 до 5, где 1 – больше всех влияет и 5 – меньше всех влияет)

Родители	Учителя	Телевидение
Друзья	Политики	Пресса
Молодежные работники	Интернет	

Спасибо за ваши ответы.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Anna Konovalova, sündinud 25.08.1975

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

IDA-VIRUMAA NOORSOOTÖÖTAJATE VÄÄRTUSHINNANGUD,

mille juhendaja on Lii Araste ja Maria Žuravljova,

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
  3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 02.08.2014